

Utställningen *Tomteparaden - tomtens resa genom tiderna* visades på Sven-Harrys Konstmuseum under perioden 6 oktober 2024 - 14 januari 2024.

Text om utställningen

Tomteparaden - tomtens resa genom tiderna

I *Tomteparaden* får du följa med på jultomtens fantastiska, virvlande färd genom tiderna. Trots en stående inbjudan till en av våra största familjehögtider är det få som känner till denna kulturikons mångkulturella rötter. I en fusion av influenser, religiösa seder och folktro får vi på den föränderliga färden möta ett helgon, julbocken, hjälpsamma nissar, och inte minst den grinige gårdstomten som förvandlade Nils Holgersson till en pyssling.

Historien börjar med helgonet S:t Nikolaus, känd för sin givmildhet. S:t Nikolaus dag firas fortfarande i vissa europeiska länder med att ge gåvor till varandra. Under medeltiden hade enligt tradition S:t Nikolaus en bockliknande djävulsfigur som följeslagare. Han hölls i kedja för att visa på helgonets makt över djävulen och tros vara en föregångare till vår svenska julbock. När holländare emigrerade till USA tog de med sig traditionen runt S:t Nikolaus, på holländska Sinterklaas vilket till slut blev Santa Claus.

Den samtida jultomten är bland annat formad av konstnärer och illustratörer, men även av företag som Coca-Cola och Walt Disney. I Skandinavien har folktrons gårdstomte existerat parallellt med jultomten. Denna vresige och kärva gårdsväktare har bland annat tolkats av Selma Lagerlöf och Viktor Rydberg. Genom Jenny Nyströms folkära julbilder och kommersialiseringen av julen, förvandlades bondesamhällets gårdstomte till en vänlig tomtensisse som idag är en självklar del av julen.

Bilden av tomten förändras ständigt och har tolkats av otaliga konstnärer och författare i böcker, jultidningar och julkort. I *Tomteparaden* möter vi några av våra mest folkära konstnärer som Elsa Beskow, Carl Larsson, John Bauer, Jenny Nyström, Haddon Sundblom och Per Åhlin. I utställningen lyfts även de folkliga och omåttligt populära motiven av konstnärer som Lars Carlsson och Anders

Sven-Harrys Konstmuseum

Olsson fram. Deras erkännande som konstnärer uteblev men de reproducerade motiven har format vår bild av jultomten.

Välkommen till Tomteparaden – tomtens resa genom tiderna

Sven-Harrys Konstmuseum

Recensioner/Press om utställningen

- **Recension i Dagens Nyheter** - publicerades 2023-12-02

Stämningfull granskning av tomtegestalten i historien

Hur gick det till när den nordiska folktrons gråbistra gårdstomte förvandlades till en rödfryntlig julgud? Jessica Kempe har sett en tidsaktuell tomteparad på Sven-Harrys konstmuseum, där denna månghundraåriga mytiska gestalt skärskådas.

Läs hela artikeln här: <https://www.dn.se/kultur/stamningsfull-granskning-av-tomtegestalten-i-historien/>

- **Recension och artikel i SVT** – publicerades 11 oktober 2023

Nyhetsändning

<https://www.svtplay.se/video/KZAvYdJ/kulturnyheter/ons-11-okt-18-17?position=610&id=KZAvYdJ>

Artikel

<https://www.svt.se/kultur/fran-helgon-till-laskreklam-sa-har-tomten-avbildats-i-historien--wgh3pr>

- **Artikel i Barometern** - Publicerad 14 oktober 2023

<https://www.barometern.se/hultsfred/linus-tomtesamling-stalls-ut-i-stockholm-har-ett-eget-konto-for-tomtekop/>

- **Artikel i SVD Junior** – publicerad 19 december 2023

Sven-Harrys Konstmuseum

- **Artikel i Mitt i Vasastan** – publicerad 14 oktober 2023

Pressmeddelande

Sven-Harrys Konstmuseum hyllar en kulturikon i utställningen *Tomteparaden - tomtens resa genom tiderna*

Vem är det egentligen vi bjuder in år efter år till en av våra största familjehögtider? I en vindlande utställning återvänder vi till tomtens rötter i en mångkulturell färd, från helgon till den kulturikon han är idag.

Allt har sin begynnelse för 1700 år sedan med helgonet S:t Nikolaus. Vi följer honom genom ett medeltida Europa, där en djävulsfigur i form av julbocken snart slår följe. Resan fortsätter tillsammans med samiska renar över Atlanten. Förändringar sker även på hemmaplan. Här genomgår folktrons gårdstomte en förvandling och sugts in i föreställningen om jultomten. Genom flera grenar transformeras vår tids jultomte. I utställningen hyllar vi varje pusselbit av det visuella avbildandet som synliggör hur traditioner förändras med varje generation.

- Med Tomteparaden vill vi på Sven-Harrys konstmuseum ge en bred kontext till en sann kulturikon. Det är en utställning för hela familjen som på ett lustfyllt sätt visar hur mångkulturella strömningar lett fram till jultomten som vi känner honom idag. I utställningen finns verk av våra folkkära konstnärer, samt en urpremiär för ett verk av en av våra främsta dockmakare, Arne Högsander, som gjort en tomte från Selma Lagerlöfs Nils Holgerssons saga. Det är en julutställning för hela familjen, säger Dragana Kusoffsky Maksimović, VD och museichef på Sven-Harrys Konstmuseum.

- Hur jultomten etablerade sig i Sverige har vi flera traditioner och konstnärer att tacka för men tomten är mycket mer än en symbol för julen. Gårdstomten var en moralisk vägvisare som inte tolererade slarv eller misskötsel av vare sig djur eller sysslor. S:t Nikolaus visade med sina handlingar medkänsla och även julbocken som julklappsutdelare har inneburit glädje under en mörk tid på året, säger gästcurator Tommy Kuusela, fil.dr. i religionshistoria och folklorist.

Folkkära motiv av Jenny Nyström, Carl Larsson, John Bauer, Haddon Sundblom, Elsa Beskow och Per Åhlin samsas i den här utställningen med mindre till namnet kända konstnärer, ikoner, julbockar och den klassiska Coca-Colatomten. Motiven i utställningen vittnar om en ständig förändring, en rörelse, som fortsätter att tolkas och omtolkas i tid och rum. Det är just denna resa Tomteparaden tar fasta på. En lekfull och stämningsfull julutställning för alla generationer!

Delar tillgängliga:

- Användning av titeln *Tomteparaden – tomtens resa genom tiderna*
- Väggtexter, verkstexter och verksskyltar
- Grafisk identitet
- Verkslista med kontaktuppgifter till de privata långivare som godkänt att de kontaktas, samt institutioner.
- Scenografi/arkitektur inklusive klimatmontrar (lista med de fysiska delar som ingår skickas i förväg)
- Om det efterfrågas kan även ritningar till delar av arkitekturen tillhandahållas.

Sven-Harrys Konstmuseum

Kontakt

- Vänligen kontakta Utställningsansvarig Alexandra Olsson Lignell för mer information.

Alexandra@sven-harrys.se

+46 (0)76 133 82 62

Sven-Harrys Konstmuseum

Bilder från utställningen

Sven-Harrys Konstmuseum

Sven-Harrys Konstmuseum

Sven-Harrys Konstmuseum

Sven-Harrys Konstmuseum

